



METSAMOR: INAUGURACJA EUROPEJSKICH DNI DZIEDZICTWA W ARMENII

W Metsamor w Armenii odbyła się uroczysta inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa. Uroczystości odbyły się na stanowisku, gdzie pracuje polsko-armeńska misja archeologiczna.

Wydarzenie zorganizowane przez Ambasadę Unii Europejskiej w Erewaniu miało szczególnie uroczysty charakter. Dni Dziedzictwa otworzyła Minister Kultury Hasmik Poghosyan, następnie przemawiał Ambasador UE, Piotr Świtalski oraz Ambasador RP, Jerzy Marek Nowakowski. Na zakończenie części oficjalnej prof. Ashot Piliposjan oraz dr hab. Krzysztof Jakubiak, kierownicy polsko-armeńskiej misji archeologicznej opowiedzieli o współpracy w tej dziedzinie i omówili wstępne rezultaty tegorocznego sezonu badawczego.

Przez ponad czterdzieści lat kompleks osadniczy Metsamor badała misja ormiańska. Wspólne armeńsko-polskie badania archeologiczne rozpoczęto w 2013 roku. Ze strony polskiej prowadzi je **Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW oraz Instytut Archeologii UW**, zaś misją kieruje dr hab. Krzysztof Jakubiak z IA UW.

W trakcie armeńskich badań rozpoznano ruiny fortecy z 2 poł. II tysiąclecia p.n.e. Wewnątrz murów obronnych odkryto pozostałości okrągłych domostw z III tysiąclecia p.n.e., centrum metalurgicznego z warsztatami i magazynami z przełomu II i I tysiąclecia p.n.e., a także dwie świątynie z początku I tysiąclecia p.n.e. Prowadzono też badania na przylegającym do wzgórza cmentarzysku, gdzie odkryto ponad sto bogato wyposażonych grobów z epoki brązu i żelaza.

Głównym terenem aktywności polskiej misji jest północna terasa wzgórza kryjąca pozostałości dużego osiedla z przełomu epoki brązu i żelaza. Odsłonięto tam mury czterech budowli; najbardziej interesująca z nich ma kształt owalny, zaś w jej wnętrzu odkryto duże naczynia zasobowe, palenisko z tufu i m.in. kamienną formę odlewniczą. Wypełniająca wnętrze gruba warstwa popiołów z pożaru, który strawił dach to najprawdopodobniej ślad zniszczeń spowodowanych najazdem króla urartyjskiego Argiszti I na początku VIII w p.n.e.





Odkryto też dwa bezgłowe szkielety ofiar kolejnego najazdu, który spadł na urartyjskie osiedle na początku VI wieku p.n.e. W warstwach datowanych na ten okres odnaleziono też żelazne noże i pociski do proc. Najazd zniszczył większość osiedla, które nie powróciło już do dawnej świetności. Groby wkopane w ruiny budynków, datowane na I w n.e., świadczą, że teren opuszczonego osiedla służył jako cmentarz dla okolicznej ludności. Wszystkie odkryte na stanowisku przedmioty przechowywane są w muzeum znajdującym się w sąsiedztwie fortecy, które otworzono w 1970 roku.



Złote ozdoby i naszyjnik z karneolu odkryte w Metsamor w 2016 roku (fot. Archiwum CAŚ UW)

Tegoroczny sezon jest wyjątkowo obfity w znaleziska najwyższej klasy. Odnaleziono 15 przedmiotów wykonanych ze złota. Złoto znaleziono zarówno na terenie osiedla, jak i cmentarzyska. Naszyjnik z karneolu i złota, porzucony najprawdopodobniej podczas najazdu króla urartyjskiego Argiszti I, jest pierwszym tego typu znaleziskiem z osady datowanej na okres wczesnego żelaza (XI–IX w p.n.e.) z terenów Zakaukazia. W eksplorowanej komorze grobowej, która najprawdopodobniej była wykorzystywana na przestrzeni setek lat – od środkowej epoki brązu do wczesnej epoki żelaza – odnaleziono złote zawieszki w kształcie półksiężyca oraz złote paciorki, które pierwotnie były częścią kilku naszyjników. Oprócz tego z grobu wydobyto m.in. brązowe elementy uprząży końskiej i prawie tysiąc paciorków z karneolu.

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 50 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Aktualnie Centrum prowadzi ok. 30 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres mużulmański w Egipcie, Sudanie, Libanie, Jordanii, na Cyprze, w Irackim Kurdystanie, Kuwejcie, Arabii Saudyjskiej, Omanie, Gruzji i Armenii. Centrum prowadzi też Stację Badawczą w Kairze.

Czytaj więcej: www.pcma.uw.edu.pl; www.facebook.com/pcma.uw/

Kontakt: Agnieszka Szymczak: agnieszka.szymczak@uw.edu.pl, Tel. kom. 502 14 00 36

